

Hoofdstuk 1

Vergelijking van dagelijks en schools taalgebruik

Component	Dagelijks taalgebruik	Schools taalgebruik
Vormaspecten (klanken, woorden en zinnen)	Eenvoudige zinsbouw <i>Eerst doe je dit, dan doe je dat.</i>	Complexere syntaxis <i>Voordat de delen aan elkaar gelast kunnen worden, dienen deze goed gereinigd te worden.</i>
	Eenvoudige woordvormen <i>Dat is een soort fabriek en daarin maken ze het water schoon.</i>	Lastige woordvormen <i>Waterzuiveringsinstallatie</i>
Gebruiksaspecten (conventies bij taalgebruik, functies van taalgebruik)	Gelijkwaardige gesprekspartners ▪ <i>Weet jij wat een antagonist is?</i> ▪ <i>Heeft dat niet iets met spieren te maken?</i> ▪ <i>Tja, ik weet het niet, maar 't zou kunnen.</i>	Typische interactiepatronen initiatie – respons – feedback ▪ <i>Wat is een antagonist?</i> ▪ <i>Een spier?</i> ▪ <i>Nee, dat is fout.</i>
	Vooral communicatieve functies: groeten, iets afspreken enzovoort	Vooral conceptualiserende functies: verklaren, vergelijken, samenvatten, classificeren
Betekenisaspecten (begrippen, concepten, kennis van de wereld)	Alledaagse betekenissen <i>cel: gevangenis</i> <i>markt: plein</i> <i>uitzetten: van de tv</i>	Vaktaalbetekenis van alledaagse begrippen <i>cel: biologie</i> <i>markt: economie</i> <i>uitzetten: natuurkunde</i>
	Alledaagse inzichten <i>Er komt geen stroom uit het stopcontact</i>	Specifiekere inzichten <i>De stroomkring is onderbroken (natuurkunde)</i>
		Algemene schooltaal <i>vanwege, motiveer, verklaar</i>
	Direct waarneembare context	Abstracte begrippen van wetenschappelijke herkomst, niet direct waarneembaar <i>beschaving, moleculen, factoren, functie</i>
	<i>Moet je kijken wat hier groeit! (tijdens een wandeling)</i>	<i>Ook op de Veluwe zien we cultuurbos. (tijdens de aardrijkskundeles)</i>
		Subtiële verschillen tussen verwante woorden <i>bewerken en verwerken</i> <i>gebruiken en verbruiken</i>

Strategische aspecten

(sturing geven aan je taalgebruik, taakaanpak en taalleerproces)

Sociale strategieën, communicatie gaande weten te houden

Als ik volgende week mee wil naar die bruiloft, kan ik dat beter eerst aan mijn vader vragen, die vindt dat eerder goed, en als ik dan begin met ...

Cognitieve strategieën: hoofdzaken uit lastige teksten kunnen halen, woordraadstrategieën, vragen om verduidelijking, nieuwe moeilijke opdrachten aankunnen
Je weet welke extra stappen je moet nemen als je een tekst goed moet lezen: bij elke alinea een kernwoord en een kernzin opschrijven, enzovoort.